

SODBA JELENC ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

Pritožba št. 37166/02

SODBA

STRASBOURG

15. november 2007

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Jelenc zoper Republiko Slovenijo je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod C. Bîrsan, predsednik senata,

gospod B.M. Zupančič,

gospa E. Fura-Sandström,

gospa A. Gyulumyan

gospod E. Myjer,

gospod David Thór Björgvinsson,

gospa I. Ziemele, sodniki,

in gospod S. Quesada, namestnik sodnega tajnika,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 18. oktobra 2007

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 37166/02) proti Republici Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 26. septembra 2002 vložil slovenski državljani gospod Ivan Jelenc (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopala gospa M. K. Verstovšek, odvetnica iz Celja. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačimi sodišči, v katerem je bil udeležen kot stranka, predolgo. Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v

zvezi s predolgim trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. Dne 9. junija 2006 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti in utemeljenosti pritožbe.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Pritožnik je bil rojen leta 1968 in živi v Celju.

6. Dne 12. januarja 1997 se je pritožnik poškodoval v prometni nesreči.

Povzročitelj nesreče je imel sklenjeno zavarovanje pri zavarovalnici ZT.

7. Dne 24. septembra 1997 je pritožnik vložil tožbo proti ZT pri Okrožnem sodišču v Celju in zahteval plačilo odškodnine v znesku 5.887.277 slovenskih tolarjev (približno 24.500 eurov; v nadaljevanju: EUR) za nastalo škodo.

Med 18. februarjem 1998 in 27. septembrom 1999 je pritožnik petkrat predlagal, naj se določi datum naroka za glavno obravnavo.

Med 4. septembrom 1998 in 19. septembrom 2000 je vložil tri pripravljalne vloge in/ali predlagal dokaze.

Med 15. februarjem 2000 in 26. oktobrom 2000 so bile opravljene tri glavne obravnave.

Med postopkom je sodišče določilo sodnega izvedenca medicinske stroke.

Na zadnjem od navedenih narokov za glavno obravnavo je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 21. decembra 2000.

8. Dne 3. januarja 2001 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju. Pritožila se je tudi ZT.

Dne 4. julija 2001 je sodišče zavrnilo obe pritožbi.

Sodba je bila pritožniku vročena 3. oktobra 2001.

9. Dne 2. novembra 2001 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču.

Istočasno je zahteval izločitev enega od sodnikov.

Dne 25. februarja 2002 je predsednik Vrhovnega sodišča zavrnil pritožnikovo zahtevo za izločitev.

Dne 11. decembra 2002 je sodišče delno ugodilo pritožnikovi reviziji in zvišalo znesek dosojene odškodnine. Sodba je bila pritožniku vročena 30. januarja 2003.

II. UPOŠTEVNO DOMAČE PRAVO

1. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja

10. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Ur. list RS, št. 49/2006) se uporablja od 1. januarja 2007. Po 1. in 2. členu zakona je pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja zagotovljena stranki v sodnem postopku, udeležencu po zakonu, ki ureja nepravdni postopek, in oškodovancu v kazenskem postopku.

11. 25. člen določa naslednjo prehodno določbo v zvezi s pritožbami, ki so že bile vložene na Sodišču:

25. člen - Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

»(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čimprej, najpozneje pa v štirih mesecih. ...

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vloži tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vloži tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku o sporu majhne vrednosti.«

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

12. Pritožnik se je pritožil zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

13. Vsebinsko je pritožnik nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

14. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva, zlasti po tem, ko se je 1. januarja 2007 začel uporabljati Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (v nadaljevanju: zakon iz leta 2006).

15. Pritožnik je tej navedbi oporekal in trdil, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

16. Sodišče ugotavlja, da se 25. člen zakona iz leta 2006 izrecno nanaša na postopke pred mednarodnimi sodišči, ki so se začeli pred 1. januarjem 2007, in da zagotavlja določena pravna sredstva v primeru domačih postopkov, ki so že končani. Vendar pa je Sodišče v sodbi v zadevi Grzinčič ugotovilo, da pogoji, predpisani v tem členu, niso izpolnjeni v primeru pritožb, ki se nanašajo na zaključene postopke, o katerih je bila slovenska Vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, tako kot je to v obravnavanem primeru (gl. Grzinčič proti Sloveniji, št. 26867/02, odstavek 67, 3. maj 2007).

17. Sodišče zato ugotavlja, da je ta del obravnavane pritožbe podoben relevantnemu delu sodbe v zadevi Grzinčič (navedena zgoraj, odstavek 68), v kateri je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju notranjih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je imel pritožnik na voljo, niso bila učinkovita.

18. Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od ustaljene sodne prakse.

19. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

20. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 24. septembra 1997, na dan, ko je pritožnik vložil tožbo pri Okrožnem sodišču v Celju, in se končalo 30. januarja 2003, na dan, ko je bila pritožniku vročena sodba Vrhovnega sodišča. Trajalo je torej več kot pet let in štiri mesece na treh stopnjah sojenja.

21. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim Frydlender proti Franciji [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

22. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s svojo sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi, zlasti kar zadeva obravnavanje pred sodiščem prve stopnje, predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

23. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatiranje kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. Kudła proti Poljski [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. zadevo Grzinčič, navedeno zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

24. Skladno s tem Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, ki bi potrdila njegovo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

25. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

26. Pritožnik je zahteval 15.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

27. Vlada je zahtevku oporekala.

28. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik gotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 700 EUR.

B. Stroški

29. Pritožnik je zahteval tudi približno 1.210 EUR za stroške postopka pred Sodiščem.

30. Vlada je zahtevku oporekala po višini.

31. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Sodišče ugotavlja, da je pritožnikova odvetnica ena izmed odvetnikov Odvetniške pisarne Verstovšek, ki je vložila približno 850 pritožb, ki so, razen kar se tiče dejstev, praktično enake kot obravnavana. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 1.000 EUR za postopek pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

32. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. razglašaja, da je pritožba dopustna;

2. razsoja, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;

3. razsoja, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

4. razsoja,

(a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 700 EUR (sedemsto eurov) za nepremoženjsko škodo in 1.000 EUR (tisoč eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;

(b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedeni znesek linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. zavrne v preostalem delu pritožnikov zahtevek po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 15. novembra 2007 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Santiago Quesada Corneliu Bîrsan

sodni tajnik predsednik senata